

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1599
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.12.2023/39
Karar Numarası : 2023/978
Başvuran : M. Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru başvuranın bulunduğu kurumda; sağlık hakkının engellendiği iddiasına ilişkindir

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. 5 yıldır boyun ve bel fitiği rahatsızlıklarının bulunduğunu,

b. 1 yıldır bulunduğu kurumda Beyin Cerrahisi Polikliniğine sevkinin verildiğini, hastaneye sevkinin gerçekleştirilmediğini, Beyin Cerrahi Bölümü doktorunun kendisini bulunduğu kuruma gelerek yalnızca sözlü olarak muayene ettiğini, muayeneden sonra kendisine ağrı kesici ilaçlar reçete edildiğini ve bu ilaçların kendisine faydasız ve yetersiz geldiğini,

c. Bunların yanı sıra kurumda görev yapan sağlık personeli U. Ç.'nin da sağlık hakkından yararlanmasına engel olduğunu ve bu konuda mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

3. Muhatap Akhisar T Tipi Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Doktorun tedavi ve uygulamasına müdahale gibi bir durumlarının söz konusu olamayacağı, doktor tarafından ameliyat takdir edilirse ameliyat; ilaç tedavisi uygun görülürse ilaç tedavisi uygulanacağı, başvuranın 24/10/2022 tarihinde Akşehir Devlet Hastanesi FTR polikliniğine gönderildiği, mahpusun uzman doktor A. İ.'den suistimale açık olan "neurontin" isimli ilacı yazdırma talebinin olduğu, doktorun talebi uygun görmeyip bu hususu muayene sırasında not düşüğü,

b. Başvuranın iddialarına ilişkin olarak yapılan araştırma kapsamında sağlık personeli U. Ç.'den alınan ifadede; "Ben Akşehir T Tipi kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Sağlık memuru olarak görev yapmaktayım. Hükümlü dilekçesine istinaden başmemurluk tarafından müdür havalesiyle revir birimine yönlendirilmektedir. Bu şekilde doktora muayene olabilmektedir. Bu arada benim herhangi bir müdahalem olmamaktadır. Hastaneye sevk takdiri de doktorun sevk muayenesi sırasında uygun görürse gönderilmekte uygun görülmezse gönderilmemektedir. Ben doktorun üstüne bir insan değilim ben sağlık memuruyum. İddialar tamamen asılsız iftiradır." şeklinde beyanda bulunduğu,

c. Kurumca mahpusun tedavilerinin düzenli şekilde yaptırıldığı, hususları ifade edilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

4. Muhatap Kurumun yazılı görüşü, başvurana yazılı görüşünü sunması için iletilmiş ancak başvuran görüşünü iletmemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı" başlıklı 17'nci maddesinde; "Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz..." hükmü yer almaktadır.

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir. Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği" hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 43'üncü maddesine göre; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvuruları Yönetmelik'te yer alan düzenlemeler doğrultusunda incelenmektedir.

8. Mezkur Yönetmelik'in 65'inci maddesinde; "Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir." hükmü bulunmaktadır.

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi: "(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." hükmünü içermektedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu, Kurumun insan haklarını korumak ve geliştirmek, kişilerin eşit muamele görme hakkını güvence altına almak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığı önlemek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere faaliyet yürüteceğini ve bu kapsamda başvuru üzerine veya resen incelemeler yapabileceğini hüküm altına almaktadır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun yazılı görüşü ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

11. Başvuranın iddiası; bulunduğu ceza infaz kurumunda sağlık hakkına erişemediği, sevklerinin yapılmadığı, muayenelerin hastanede gerçekleşmesi gerekirken kurumda sadece sözlü olarak gerçekleştiği, kendisine reçete edilen ilaçların faydasız olduğu ve sağlık personeli U. Ç.'nin de sağlık hakkına

erişiminde kendisine engel olduğu yönündedir.

12. Cezaevlerinde kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu cezaevi idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabileceğinden, mahpuslar için bir cezaevindeki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT), 2. Genel Rapor [Inf (92) 3], para. 44). CPT'ye göre mahpusların gözetim altında buldukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gerekli olup sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (3. Genel Rapor [CPT/Inf (93) 12], para. 34).

13. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokol'ün "Hükümlü veya tutukluların muayene ve tedavilerinin yapılacağı hastaneler" başlıklı 34'üncü maddesinde yer alan düzenleme şu şekildedir: "(1) Hastaneye sevki zorunlu görülen hükümlü veya tutukluların muayene ve tedavileri, bulunduğu yer ya da en yakın Devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koşullarında yapılır. 2) Bu hastanelere gönderilen hükümlü ve tutukluların başka yerlerdeki hastanelere sevki sağlık kurulu raporuyla; acil ve hayati tehlikesi bulunması hâlinde ise varsa biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından verilen ve başhekim tarafından onaylanan ve hastalığın sebebi, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleşmediği, hastaya nerede ve ne tür tedavinin uygulanması gerektiğini açıkça belirten bir raporla olur. Bu durumda da en yakın ve hükümlü koşulu bulunan Devlet veya üniversite hastaneleri tercih edilir. 3) Hükümlü ve tutuklular acil haller dışında özel sağlık kuruluşlarına sevk edilmez. 4) Kampüslerde kurulan semt polikliniklerinde, kampüste bulunan ceza infaz kurumu hasta hükümlü ve tutuklularının yanında, başka ceza infaz kurumlarından gelen hasta hükümlü ve tutukluların da muayene ve tedavisi yapılabilir."

14. Başvuranın bulunduğu kurumda, hastaneye sevkinin gerçekleştirilmediği, beyin cerrahi bölümü doktorunun kendisini bulunduğu kuruma gelerek yalnızca sözlü olarak muayene ettiğini, muayeneden sonra kendisine ağrı kesici ilaçlar reçete edildiğini ve bu ilaçların kendisine faydasız ve yetersiz geldiği iddialarına ilişkin olarak; muhatap kurum iddiaların gerçeğe aykırı olduğunu, doktorun tedavi yöntemine müdahalede bulunulamayacağını, mahpusun sevklerinin gerçekleştirildiğini, tedavilerinin yapıldığını ifade etmiştir. Başvuranın iddiaları ile birlikte muhatap kurumun yazılı görüşünün ekinde yer alan sağlık dosyası evrakı incelenmiştir. başvuranın sağlık dosyasında 24/10/2022, 28/9/2022, 30/6/2022, 21/4/2022 tarihlerinde Akşehir Devlet Hastanesinin Beyin Cerrahisi ve FTR polikliniklerine sevklerinin gerçekleştirildiği görülmüş; başvuranın çeşitli tarihlerde kurum hekimine muayene olup kendisine çeşitli ilaçlar reçete edildiği saptanmıştır. Bu çerçevede başvuranın bu yöndeki iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu dolayısıyla sağlık hakkının engellendiği yönündeki iddiasının kabul edilmez bulunması gerektiği kanaatine varılmıştır.

15. Başvuranın kurumda görev yapan sağlık personeli U. Ç.'nin sağlık hakkından yararlanmasına engel olduğu iddiasına ilişkin olarak söz konusu personelin ifade tutanağı muhatap kurumca cevabi yazı ekinde sunulmuştur. Muhataptan gelen yazı ve ekleri bir bütün olarak incelendiğinde adı geçen sağlık personelinin kişinin sağlık hakkına erişimi yönünden bir engellemede bulunduğu dair somut bir çıkarımda bulunulamayacağı değerlendirilmiştir. Bu kapsamda başvuranın bu yöndeki iddiasının da açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve bu nedenle kabul edilmez bulunması gerektiği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĐUNA,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileğine,

6/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ
ye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
ye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
ye

e-imzalıdır

nal SADE
ye